

της **Γιώτας Ιωαννίδου**

Είναι ιερό το βλέμμα του ικέτη στη σύγχρονη Ελλάδα;

Μια νέα εικόνα ήρθε να στοιχειώσει τη σκέψη μας μέσα στο Καλοκαίρι. Το βλέμμα ικεσίας και φόβου του νεαρού μετανάστη, του «κομματιού» που συνέλαβε μαζί με άλλους εικοσιπέντε και επιδείκνυε ο αυτόκλητος κυνηγός κεφαλών του Έβρου. Οι ναζιστικής έμπνευσης πολιτοφύλακες, τύπου ακροδεξιών φράικορπς, βγήκαν παγανιά στα δάση για να μαγαρίσουν ακόμη μια φορά την έννοια του ανθρώπου, τη στιγμή που εκατοντάδες άλλοι πάλευαν να σταματήσουν το προδιαγεγραμμένο έγκλημα των πυρκαγιών.

Το βλέμμα αυτού του μετανάστη θα καταγραφεί σαν μια εικόνα που αποτυπώνει όλη τη βαρβαρότητα της φρικιαστικής καπιταλιστικής κτηνωδίας και των μαντρόσκυλων της, ενάντια στην ανθρωπότητα και τη φύση. Οι εικοσιέξι απανθρακωμένοι μετανάστες μέσα στο δάσος, διέφυγαν της σύλληψης του απανθρωποποιημένου κτήνους μέσω του θανάτου τους. Δεν θα καταγράψουν βλέμματα ικεσίας. Δεν χρειάζεται φυλακή για να τους εγκλωβίσει. Οι στάχτες τους μόνο γίνονται ικεσία για όλους τους κατατρεγμένους για όσους επιμένουν να την βλέπουν.

Το βλέμμα των ανθρώπων, ιδίως όταν συλλαμβάνεται στιγμιαία χωρίς προετοιμασία έκθεσης, είναι καθρέφτης του κόσμου. Είναι καθρέφτης της κοινωνίας. Το βλέμμα του νεαρού μετανάστη δεν δείχνει απλά έναν απόκοσμο φόβο απέναντι στους αιμοδιψείς διώκτες του. Αποπνέει φόβο αλλά και προσμονή. Θέληση για ζωή και ικεσία. Πόνο και γλυκιά θλίψη. Απελπισμένη ευγένεια και απορία. Αποτυπώνει τον πόνο του ταξιδιού και την κατάπληξη ενός τρόμου που τον ακολουθεί και του ματαιώνει κάθε ελπίδα.

Καθρεφτίζει μια φτωχή, διψασμένη και αιμοραγούσα ανθρωπότητα που της σώθηκε μια σταγόνα νερό να σταματήσει τις φλόγες που τρώνε τις σάρκες της. Δεν υπάρχουν ίχνη πολέμου σε αυτό το βλέμμα.

Εξ άλλου «ο πόλεμος είναι πια τόσο κοντά που είναι μακριά μας», όπως μονολογεί ο πρωταγωνιστής στην ταινία του Θ. Αγγελόπουλου, «Το βλέμμα του Οδυσσέα», στο μαρτυρικό Σεράγεβο. Υπάρχει ο φόβος που σε κυριεύει μετά την απώλεια όλων αυτών που προσδιόριζαν τη ζωή σου, αν θα βρεις κάτι που να της δίνει ξανά αξία.

Ίσως αν μας έδειχναν τα πρόσωπά τους οι διώκτες την ίδια στιγμή, να αντικρίζαμε μοχθηρά βλέμματα φόβου διαρκείας.

«Δειλοί με μπράτσα φουσκωτά και με κεφάλια άδεια,

πουλήσανε ελληνισμό στ' ανόητα κοπάδια»,

Που ξεσπάνε στα παιδιά τους της ζωής τους τη σκατίλα

Που κάνουν τον μάγκα μόνο εκεί που τους παίρνει

Γιατί όλη την ημέρα προσφέρουν τεμενάδες»

όπως τους περιγράφει ο Μυστακίδης στο τραγούδι «Μίλα». Δεν διαφέρουν πολύ οι κουστουμάτοι βέβαια που κρύβονται από πίσω τους. Με ύφος περισπούδαστο μιλάνε κυβερνητικοί παράγοντες και τηλεοπτικοί ραγιάδες για «υβριδικούς πολέμους» και λελογισμένη αγανάκτηση κατοίκων. Κι όταν αποσύρονται από το βήμα τρέχουν να φωτογραφηθούν βλέποντας «ΙΚέτιδες» και σχολιάζοντας Αισχύλο στην Επίδαυρο. Και μετά εμφανίζονται να κατακεραυνώσουν τους μαχόμενους αρχαιολόγους που συνεχίζουν να θεωρούν το βλέμμα του Ικέτη ιερό.

Πολλά βλέμματα άγνωστων ανθρώπων έχουν μείνει στην Ιστορία, μέσα από τις φωτογραφίες γιατί αιχμαλώτιζαν με τον καλύτερο τρόπο την εικόνα της εποχής τους. Ιδίως τα βλέμματα των παιδιών. Γιατί τα μάτια ενός παιδιού που γελάει ή κλαίει δεν χρειάζονται υπότιτλους εξήγησης. Είναι η πιο ειλικρινής αντανάκλαση της ευτυχίας ή του πόνου της ανθρωπότητας.

Πώς να ήταν άραγε τα βλέμματα του Χομαγιούν και του Βακάρ; Των δύο φτωχών Πακιστανών που κομματιάστηκαν τον Απρίλιο του 2012, μαζί με το ηλικιωμένο ζευγάρι που προσπαθούσαν να σώσουν όταν παγιδεύτηκε με το αυτοκίνητό του στη διάβαση του τρένου στο Κρουνέρι; Δεν θα μάθουμε ποτέ. Μόνο οι ποιητές θυμούνται κάποτε και μας ταρακουνούν τη μνήμη, τιμώντας αυτούς που «*δίχως να το νιώσουν γίνονται όχθες και κυλά της ανθρωπιάς ποτάμι*»;

*«Τα όνειρά τους τα 'τρωγε της φτώχειας το σκουλήκι
Τα βράδια μάτια ορθάνοιχτα, η χώρα της ανάγκης
απλώνει το βρωμόχερο, ζητά μπροστά το νοίκι» ...*

*Ελλάδα, χώρα της ντροπής, και γι' άλλους κρύο σπίτι
ξέχασες που 'ναι ιερό το βλέμμα του Ικέτη
Τώρα πια οι μισάνθρωποι σε σέρνουν απ' τη μύτη» ...*

(Χομαγιούν και Βακάρ, Θ. Παπακωνσταντίνου)

Δεν ήταν εκεί κανείς να απαθανατίσει το συμβάν. Κι ούτε εκ των υστέρων ήταν απαραίτητο για το αφήγημα του εθνικού σανού. Στην πυρκαγιά στο Μάτι Αιγύπτιοι και Αλβανοί ψαράδες έσωσαν κόσμο με τα καΐκια τους. Ούτε αυτό είναι γεγονός άξιο μνημόνευσης από τα ΜΜΕ.

Το βλέμμα του νεαρού μετανάστη φαίνεται να απλώνεται πιο μακριά από τους διώκτες του. Μπορεί η κοινωνία μας να μην το αποφύγει αλλά να το κοιτάξει κατάματα και να αναλάβει την ευθύνη, τώρα που τα ναζιστικά φίδια νομίζουν πάλι ότι μπορούν να πετάξουν;

Πηγή: selidodeiktis.edu.gr